

340060 м.Донецьк 60,
вулиця Тесленка,
будинок №32
Доніченко Є.Г.

До книги-меморіалу «Голод: 33-й».

Я вже писав авторському колективу створюваної книги-меморіалу на ім'я його голови тов. Маняка В.А.

Хотів би додати про тих померлих і загиблих внаслідок голоду, про яких мені стало відомо нещодавно.

Місце смерті – село Булацелово Арбузинського р-ну Миколаївської обл. (до війни – Благодатненський р-н Одеської обл.).

1932-й рік. Помер мій дід Доніченко Семен Васильович (71 рік). В останні роки життя був гонимий.

У 33-му помирали від голоду Антон Цегельник, Василь Цегельник, Дубина Ганна, стара на прізвище Бариш, її син Тимоша та два малолітні синочки Тимофія.

Весною 33-го у Булацелові був вбитий на ґрунті голоду Іван Сидорович Гопаненко, 1907 року народження. Вбивця – Іван Гладун – порубав грудну клітку 26-річному Гопаненку сапою. <Гладуну дали щось 5 років, він повернувся у село Ново-Благодатне за 7-8 км від Булацелови.>

Село Остаповка Арбузинського району. Померла у 33-му році майже вся сім'я Шевченків, а саме: Шевченко Марко Гнатович – батько, Шевченко Дуня Яківна – мати, Шевченко Коля – син; 3 дочки: Шевченко Ніна, Шевченко Віра, Шевченко Галя.

Залишилася одна неповнолітня Дарка, яка і зараз жива.

В Остапові помирало і багато інших селян, значно більше, ніж у Булацелові. Вмерли і ті, хто ходив бригадою по хатах і забирали усе зерно, заглядали у горщики, копалися навіть у попелі, щоб і там, часом, не була схована якась зернина.

Трапився у сусідньому селі Семенівка такий трагічний випадок: трое остапівських вкрали у семенівського мужика корову, привели її вночі, зарізали і почали варити м'ясо. Цілий гурт семенівських селян по слідах прийшли у Остапівку і знайшли грабіжників. Вони забрали Нішпуренка Костю, Зарицького Кліма та ще одного їхнього односельця, прізвище якого забуте, і повели у Семенівку на розправу.

У Семенівці над цими трьома остапівськими селянами, які не втрималися щоб не поцупити чуже, було вчинено самосуд – їх забили насмерть дрючками.

Д.М.Гопаненко (Шевченко): «Ми жили у Ахтовці (так називали частину Остапівки). Батько вмер, йдучи з Первомайська. Він щось ніс для сім'ї у торбинці. Ми знайшли його тіло, але лямки від торбинки були вже зрізані.

За батьком вмерла мати, потім брат, сестри ... Багато односельців.

Я залишилась живою, пішла у комуну, яка діяла у сусідньому селі Булацелові. Але і в комуні був голод. На обід варили нам цибух з молоком. [Цибух – квітки цибулі, коли цибуля цвіте]. Та все пережила, маю дітей двоє, онуків...»

На Степанівському кладовищі (це в селі Блогодатне, правобережжя Корабельної) зберігається могила Купко Окулини Степанівни (1902 – 1933 р.). А цілий рядок могилок неуходжених, занедбаних. Може то теж повмирали від голоду.

Пропоную звернутися до сільських рад проханням допомогти встановити кількість селян, які померли, бо за багатьох так колектив книги може і не дізнатися.

18/IV-89р. Доніченко Євген Григорович, 1939 р.н.
м.Донецьк-60, вул.Тесленка,32
Робітник заводу хімреактивів.